

Доленосний шлях Полтавщини До 80-річчя утворення Полтавської області

*Про тебе слава гордо лине,
І пісня Чураївни нас єдна.
Мій краю, серце України,
Полтавщино, моя земля!
В. Тарасенко*

Полтавщина відома у світі як житниця України, край багатий на природні ресурси, край героїчної історії, талановитих і працьовитих людей, глибинної духовної спадщини і славних традицій.

2017 року відзначається 80 років з часу утворення Полтавської області.

Як адміністративно-територіальна одиниця України область постала 22 вересня 1937 року згідно з постановою Центрального Виконавчого Комітету СРСР. В неї входило 45, згодом – 44 райони.

Відтоді розпочався новий етап піднесення Полтавщини. За ці роки кілька поколінь жителів краю змогли закласти тут основу промислового, сільськогосподарського виробництва, матеріальну базу розвитку освіти, медицини, культури.

І сьогодні Полтавська область зберегла свої унікальні надбання, лишається окрасою та яскравим виявленням матеріальних і духовних сил України.

У пропонуваній Вашій увазі виставці три розділи, які дають змогу ознайомитись з підбіркою документів, книг, матеріалів з періодики про становлення області, про видатних земляків, які відіграли значну роль у її розвитку, про новітню сторінку в житті краю – інтеграцію в Євросоюз.

Епіграфи до розділів взяті з віршів поетів-полтавців.

Документи з фондів Полтавської обласної бібліотеки для юнацтва ім. Олесея Гончара подаються у логічному порядку.

Плин восьми десятиліть: у документах, книгах, дослідженнях

*Рідна ненько моя, із терпких полинів
Виростає у світ твоя велич і слава.
Г. Булах*

Для історії вісімдесят років – це мить. Але для окремого регіону – великий відрізок часу. Полтавщина в усі роки української історії була

надійною опорою державності та культури, місцем знакових подій і звершень.

Полтавській області – 75 років: збірн. документів та матеріалів / ред. Білоусько О. А. та ін.; упоряд.: Васильєва Ю. О. та ін. – Полтава: ТОВ "АСМІ", 2013. – 260 с.

У збірнику представлено 273 документи, що характеризують соціально-економічний, політичний, культурний та духовний розвиток Полтавщини від 1937 року до сьогодення.

Переважна більшість документів публікується вперше, хоча окремі документи було оприлюднено в інших документальних збірниках.

Тексти представлених у книзі документів наводяться мовою оригіналу відповідно до сучасної орфографії.

Науково-довідковий апарат збірника складається з передмови, текстуальних приміток та списку скорочень.

Видання підготовлене працівниками Державного архіву Полтавської області.

Збірник адресований історикам, краєзнавцям, студентам, учням навчальних закладів, всім, хто цікавиться історією рідного краю.

Доповненням до книги є стаття:

Полтавській області – 75: роки становлення, розвиток, здобутки // Зоря Полтавщини. – 2012. – 21 верес. – С. 1, 2.

Соціалістичне будівництво на Полтавщині, 1921 – червень 1941: збірн. документів і матеріалів / упоряд. Бойченко Л. Д. та ін. – Харків: Прапор, 1984. – 232 с.

До збірника увійшло 210 документів, що відображають хід розвитку краю з 1921 по червень 1941 року.

Збірник має передмову, чотири розділи, примітки по тексту, за змістом, список скорочених слів. Тексти документів наводяться мовою оригіналу відповідно до сучасної орфографії, вони систематизовані за хронологічною ознакою. При відсутності дати на документі, вона встановлена упорядниками на основі джерелознавчого аналізу.

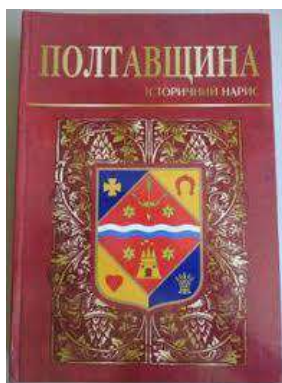
Видання підготовлене працівниками Державного архіву Полтавської області, історичну частину передмови написали професори П. М. Денисовець та В. Є. Лобурець.

Соціалістичне будівництво на Полтавщині, 1945–1985: збірн. документів і матеріалів/ упоряд. Бойченко Л. Д. та ін. – Харків: Прапор, 1989. – 240 с.

Документи і матеріали збірника, які хронологічно охоплюють 40 повоєнних років, розповідають про відбудову трудящими області зруйнованого фашистськими загарбниками народного господарства та його подальший розвиток. У документах цього періоду висвітлюються соціальні перетворення, розвиток культури і мистецтва, охорони здоров'я.

До видання включено 179 документів, що відображають хід розвитку краю після перемоги над фашистською Німеччиною до травня 1985 року. Переважна більшість документів публікується вперше. Вони систематизовані за хронологією і згруповані у трьох розділах.

Текст документів наводиться мовою оригіналу.

Полтавщина: історичний нарис. – Полтава: Дивосвіт, 2005. – 592 с.

Це ошатне видання, яке заглиблює у світ минулого нашого краю, спонукає до роздумів і дає змогу кожному полтавцю досягнути величезний і непростий шлях, пройдений багатьма поколіннями наших земляків.

Біля трьохсот сторінок цього тому присвячено періоду історії краю, який висвітлюється на виставці. Особливою цінністю в даній праці є додатки: *"Діячі науки, літератури і мистецтва"*, *"Пам'ятки історії та культури"*, *"Народні ремесла"*, *"Заповідна зона"*.

Доповненням до матеріалів, вміщених у книзі, є наступні наукові статті:

Верменич Я. В. Полтавська область / Я. В. Верменич // Енциклопедія історії України: у 10 т. / Я. В. Верменич. – К., 2011. – Т. 8. – С. 367–370.

Полтавський край: [загальні відомості подані укр. і англ. мовами] // Полтавщина туристична = The Poltava region tourist : путівник / ред. В. О. Пархоменко та ін. – Полтава, 2012. – С. 7–32.

У складі Радянської України (1920–1991). У незалежній Україні (1991–2012) // Полтавщина: влада на історичних паралелях. – Вид. друге, перероб. і доп. – Полтава, 2012. – С. 196–385.

Друге, перероблене видання книги має на меті зберегти у пам'яті поколінь історію становлення адміністративної території краю та регіональної влади, увічнити імена тих людей, які були причетні до цього.

Книга задумана як огляд владних перипетій та хронологічний портрет керівників регіону, під проводом яких Полтавський край творив

свою історію. Ми виокремили розділи, де йдеться про період становлення владних структур з 1937 по 2012 рік.

Упорядковано та значно розширено іменний перелік діячів, доповнено біографічні дані, бібліографію.

Адресоване видання широкому колу шанувальників історії рідного краю.

Обереги Полтавського краю / передмова О. Полієвцев. – Полтава: Полтавський літератор, 2001. – 18 с. : фотоіл.

З великої любові до рідного краю народжується місцева символіка, котра вбирає те найсуттєвіше, чим багаті його минуле і сьогодення, стає його оберегами.

Це видання, присвячене геральдичним символам Полтавської області, стане в нагоді кожному небайдужому полтавцю.

Герб (автор – заслужений архітектор України Євген Ширай) затверджено 30.01.1998 р. 13-ою сесією Полтавської обласної ради 22-го скликання.

Прапор (автор – заслужений архітектор України Євген Ширай) затверджено 10.02.2002 р. 11-ою сесією Полтавської обласної ради 11-го скликання.

Гімн Полтавщини: муз. О. Чухрая, слова В. Тарасенка, В. Жадана // **Обереги Полтавського краю / передмова О. Полієвця. – Полтава, 2001. – С. 7–13.**

Полтавщина: Природа. Традиції. Культура / автор тексту та упорядник О. Білоусько; фотохудожник А. Славуцький. – Полтава: "Оріяна", 2007. – 104 с. : іл.

Щедра природа, розмаїття культурних традицій, багата архітектура постає зі сторінок цього чудово ілюстрованого видання, яке ми Вам пропонуємо.

Ми, живучи в такому благодатному краї, не завжди оглядаємось навкруг, не все помічаємо.

Книга, як розумний гід, поведе Вас просторами Полтавщини, відкриє чудові куточки природи, дивосвіт народних традицій, самобутньої культури.

Черкас В. Полтавська родина : фотоальбом / В. Черкас. – Полтава : "Сімон", 2011. – 223 с.

Книга містить понад 500 авторських кольорових світлин, на яких зафіксоване багатогранне життя Полтавщини. Це перша, за останні три десятиліття, масштабна спроба відобразити самобутність полтавського краю засобами фотомистецтва.

Автор вправно зводить ті художні мости, що дозволяють на сторінках фотоальбому гармонійно, не відчуваючи відстані у десятиліття, потрапити зі старовинного храму, заводського корпусу, пшеничного поля на проспект новозбудованого мікрорайону чи на велелюдний концерт на Співочому полі.

Все представлене в ньому є не тільки згустком енергетики полтавської землі, а й певним історико-мистецьким узагальненням.

"Полтавська родина" – це вагомий внесок до загальноукраїнської скарбниці культурних цінностей. Подібне видання підготовлено вперше.

Додаткова інформація на сайтах:

Полтавська область [Електронний ресурс]. – Електронний текст. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Полтавська_область. – Загол. з екрану. Мова укр. – Дата звернення: 05.09.2017.

Адміністративно-територіальний устрій Полтавської області [Електронний ресурс]. – Електронний текст. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Адміністративно-територіальний_устрій_Полтавської_області. – Загол. з екрану. Мова укр. – Дата звернення: 05.09.2017.

Символи Полтавського краю [Електронний ресурс]. – Електронний текст. – Режим доступу: <http://www.oblrada.pl.ua/index.php/nashkray/simvol>. – Загол. з екрану. Мова укр. – Дата звернення: 05.09.2017 .

Соціально-економічний розвиток Полтавщини [Електронний ресурс]. – Електронний текст. – Режим доступу: <http://www.adm-pl.gov.ua/page/socialno-ekonomichniy-rozvitok-2>. – Загол. з екрану. Мова укр. – Дата звернення: 05.09.2017.

Чим відома Полтавщина [Електронний ресурс]. – Електронний текст. – Режим доступу: <http://dovidka.biz.ua/chim-vidoma-poltavshhina/>. – Загол. з екрану. Мова укр. – Дата звернення: 05.09.2017.

Вони прославили Полтавщину

*Я молюся тобі, всім своїм землякам,
Полтавщино моя, світе мій веселковий.*

Г. Булах

Поет Андрій Малишко назвав полтавський край чарівним еліксиром, який дарує наснагу й талант людям праці заводської й хліборобської, пісенної і будівничої.

Герої землі Полтавської : довідник : у 12 вип. / упоряд. О. А. Білоусько та інші. – Вип. 1: Герої Радянського Союзу. – Полтава : ТОВ

"АСМІ", 2010. – 112 с. : іл. : карти.

У довіднику вперше приводяться імена всіх відомих на сьогодні 300 Героїв Радянського Союзу – уродженців Полтавщини та 366 Героїв, пов'язаних із Полтавським краєм життям і діяльністю.

Герої землі Полтавської : довідник: у 12 вип. / упоряд. О. А. Білоусько, Т. П. Пустовіт. – Вип. 2: Герої Соціалістичної Праці. – Полтава : ТОВ "АСМІ", 2011. – 116 с. : іл. : карти.

У довіднику вперше приводяться імена всіх відомих на сьогодні 215 Героїв Соціалістичної Праці – уродженців Полтавщини та пов'язаних із Полтавським краєм життям і діяльністю.

Герої землі Полтавської : довідник: у 12 вип. / упоряд. О. А. Білоусько, Т. П. Пустовіт. – Вип. 3: Герої України. – Полтава: ТОВ "АСМІ", 2012. – 104 с. : іл : карти.

У довіднику наводяться імена перших за двадцятилітню історію незалежної Української держави Героїв України – уродженців Полтавщини та пов'язаних із Полтавським краєм життям і діяльністю.

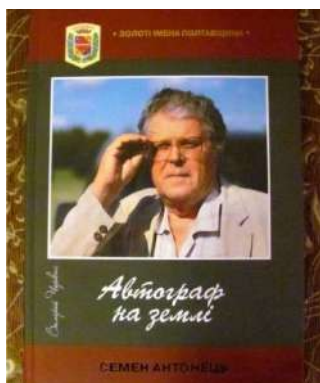

Хто є хто на Полтавщині. Видатні земляки. – К., 2006. – Вип. 3. – 192 с.

Лідери сучасної економіки, діячі науки і культури полтавського кореня щоденно примножують національне багатство нашої держави, не забуваючи про духовність.

Завдяки пропонованій книзі Ви маєте чудову нагоду познайомитися з особистостями, які творили і творять сучасне обличчя краю і знані не лише в Україні.

Це видання гідно репрезентує політичну, ділову, культурну та наукову еліту області.

Черкас В. М. Автограф на землі : фоторозповідь про життя і творчість С. С. Антонця, Героя Соц. Праці, Героя України, академіка-еколога / В. М. Черкас. – Полтава : ТОВ "Сімон", 2013. – 288 с. – (Золоті імена Полтавщини).

Довгим і нелегким був шлях до мети С. С. Антонця. Але герой цієї книги став Господарем. І ось візитна картка його власної "держави" в державі – Господарство (приватне підприємство "Агроекологія" в Шишацькому р-ні), яке сам створив, живе за власними законами.

Мета діяльності "Агроекології" – творення добробуту для людей, забезпечення умов діяльності, за яких кожен із колективу має почуватися господарем. І бережне ставлення до її величності Природи.

На таких Господарях тримається наш світ.

Балухата В. Світло його зорі : док. розповідь, нариси про людей праці, справжніх господарів землі, трудівників приватної агрофірми "Україна" Великобагачанського р-ну / В. Балухата. – Полтава : "Оріяна", 2010. – 288 с.

Світло зорі Героя України І. М. Балюка – це його Радивонівка з традиціями, звичаями, мальовничою природою, говіркою. Це доля людей, які живуть, трудяться і творять достаток. Саме розповіді про них і лягли в основу цієї книги.

Буцька Н. М. Полтавці: від "Я" до "Ми" / Н. М. Буцька. – Полтава : Дивосвіт, 2014. – 388 с.

Це книга нарисів про відомих полтавців, котрі живуть і працюють у нашому краї і є, як говорять, "сіллю землі".

Авторка не вважає збірку своєрідною енциклопедією, чи панорамою достойних полтавців. Просто герої нарисів – дорогі їй люди, і в такий спосіб вона хоче подякувати їм за їхні добрі справи для Полтавщини. Хай сучасники і нащадки наші пам'ятають їх і люблять.

Додаткова інформація на сайтах:

Видатні країни [Електронний ресурс]. – Електронний текст. –

Режим доступу:

http://libgonchar.org/index.php?option=com_content&view=article&id=27&Itemid=27&lang=uk. – Загол. з екрану. Мова укр. – Дата звернення:

05.09.2017.

Відомі вчені Полтавщини [Електронний ресурс]. – Електронний текст. – Режим доступу:

<https://www.slideshare.net/ssuserf96639/ss-62893445>. – Загол. з екрану. Мова укр. – Дата звернення: 05.09.2017.

Знамениті полтавці: художники, скульптори, архітектори [Електронний ресурс]. – Електронний текст. – Режим доступу:

http://poltavahistory.inf.ua/mans5_u.html. – Загол. з екрану. Мова укр. – Дата звернення: 05.09.2017.

Історія Полтавської організації [письменників] в іменах [Електронний ресурс]. – Електронний текст. – Режим доступу:

<http://www.poo-nspu.ltava.org/p/history.html>. – Загол. з екрану. Мова укр. – Дата звернення: 05.09.2017.

Курс на Євросоюз

*Полтавська земле, всміхайся зелено,
Являй для мене свої дива...*

В. Крищенко

1 вересня 2017 року Угода про асоціацію між Україною та Євросоюзом набула чинності у повному обсязі. Майже два роки діє економічна частина Угоди – щодо зони вільної торгівлі між Україною і ЄС. Які кроки здійснює Полтавщина, вибираючи європейський вектор розвитку, йдеться в наступних матеріалах:

Корнева В. Прапор Євросоюзу – в центрі Полтави / В. Корнева // Зоря Полтавщини. – 2017. – 16 трав. – С. 2.

11 червня 2017 року Рада Міністрів ЄС ухвалила відповідне рішення про надання Україні безвізового режиму з Євросоюзом. Уже впродовж першої години після звістки про рішення на вулиці Соборності зібралося багато полтавців. Урочисто підняли Державний Прапор України та прапор Європейського Союзу.

Голова Полтавської обласної адміністрації В. А. Головка звернувся до молоді: "Саме заради вас Європа відкрила для нас двері. Україна

пройшла дуже непростий шлях для набуття цього права. Безвізовий режим – це перший крок і до вільного ринку, і до інвестицій, і до модернізації нашої економіки".

Франчук М. Над Полтавщиною підняли прапори Євросоюзу, щоб відзначити безвіз [зокрема, у Гадячі, Гребінці, Лубнах, Лохвиці, Пирятині, Чорнухах] / М. Франчук // Події та коментарі. – 2017. – 19 трав. – С. 3.

У містах області право підняти прапори України та Євросоюзу надавалось талановитій молоді та відмінникам навчання. Це відбувалося під звуки Гімну України та Гімну ЄС "Ода радості". У виступах промовців йшлося про перспективи для України, Полтавщини у колі країн ЄС.

У тематично-концертних програмах звучали пісні мовами європейських країн, демонструвалися відеоролики.

Безвізовий режим у запитаннях і відповідях // Зоря Полтавщини. – 2017. – 30 трав. – С. 3.

Відповіді на запитання полтавців, які зустрічаються найчастіше.

Європейська інтеграція України і Полтавщина / за ред. В. Зелюка, М. Лахижі. – Полтава: "Техсервіс", 2006. – 152 с.

В книзі міститься інформація про Європейський Союз, аргументована користь європейського вибору, інформація про те, що робилося в нашому краї у контексті європейської інтеграції, якою була громадська думка полтавців. Вона буде корисною тим, хто цікавиться історією ЄС, подіями, які відбувалися в краї на шляху до Європи, перспективами європейського вибору.

Васецька А. Чи відкриється ринок ЄС полтавським галушкам, або можливості для малого та середнього бізнесу / А. Васецька // Зоря Полтавщини. – 2017. – 30 черв. – С. 3.

Полтавщина нарощує експорт безпосередньо до Європейського Союзу. Порівняно з іншими областями цей показник по регіону сягнув 40 відсотків.

Євросоюз для області є одним з основних торговельних партнерів. Полтавщина експортує сировину та продукцію у майже 140 країн світу, третина її надходить у держави Європейського Союзу.

Регіон приєднався до програми ЄС "COSME", спрямованої на підвищення конкурентоспроможності малого і середнього бізнесу.

Щеглова О. Євроремонт України по-полтавськи / О. Щеглова // Зоря Полтавщини. – 2017. – 16 трав. – С. 4.

Полтавщина децентралізується. Саме ця реформа дала поштовх економіці, соціальному розвитку (особливо сільських територій). Вона передбачає передачу значних повноважень та бюджетів від державних органів органам місцевого самоврядування. Саме до цієї реформи прив'язані усі галузеві зміни – в освіті, медицині, житлово-комунальному господарстві тощо.

Думка-Кондратьєва Ю. Гості Горішніх Плавнів [із Швейцарії] / Ю. Думка-Кондратьєва // Зоря Полтавщини. – 2017. – 13 черв. – С. 2.

Швейцарська делегація ознайомилася із роботою бюджетоутворюючого підприємства міста – компанії FERREXPO, його виробничими потужностями. Відзначила високий рівень соціальної відповідальності компанії й анонсувала можливість поглиблення подальшої співпраці Швейцарії із Горішніми Плавнями в економічній і культурній галузях.

Даценко Л. Технології агрофірми "Маяк" – європейський рівень господарювання / Л. Даценко // Зоря Полтавщини. – 2017. – 21 квіт. – С. 4.

Такий висновок зробили фахівці нідерландської компанії "Intracare" під час участі у дводенному практичному семінарі, що відбувся на базі цього господарства. Іноземних гостей вразила чітка організація виробничого процесу та ефективний менеджмент.

Овдієнко Л. М. Ми більше не вороги / Л. М. Овдієнко. – Полтава : Дивосвіт, 2009. – 152 с. + 12 с. вкл.

Полтавська письменниця, журналістка, лауреатка кількох літературних премій Людмила Овдієнко, в буквальному сенсі, вистраждала цю книгу. Вона три роки писала повість (на основі щоденників своїх юних батьків) про їх перебування у фашистській неволі в часи Другої світової війни, переплітаючи далекі події з сьогоденням, коли налагодилися зв'язки Полтавщини з німецькими містами-побратимами. Особлива лінія – партнерство між містами Кобеляки і Зінген, яке триває майже два десятиліття.

Висловлюється думка, що у партнерстві заради миру ще багато роботи, але є надія, що воно отримає нову силу і нові оберти.

Додаткова інформація на сайтах:

Євроінтеграція і Полтавщина [Електронний ресурс]. – Електронний текст. – Режим доступу: <http://www.adm-pl.gov.ua/page/ievrointegraciya-i-poltavshchina-0>. – Загол. з екрану. Мова укр. – Дата звернення: 05.09.2017.

Полтавська міська Рада. Міжнародна сторінка[Електронний ресурс]. – Електронний текст. – Режим доступу: <http://www.rada-poltava.gov.ua/international/> . – Загол. з екрану. Мова укр. – Дата звернення: 05.09.2017.

Миргород: розширення дружніх зв'язків [Електронний ресурс]. – Електронний текст. – Режим доступу: <http://np.pl.ua/2017/08/myrhorod-rozshyryuje-druzni-zvyazky/raci-0>. – Загол. з екрану. Мова укр. – Дата звернення: 05.09.2017.

ПДАА: міжнародні зв'язки [Електронний ресурс]. – Електронний текст. – Режим доступу: <https://www.pdaa.edu.ua/content/mizhнародni-zvyazky>. – Загол. з екрану. Мова укр. – Дата звернення: 05.09.2017.